

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Argumenta contendentia, dari mutuam Attributorum inter se, &
cum Essentiâ inclusionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

TOMVS I. Unde miror Patrem Granado, qui disp. sextâ admittit, & latè probat tum Essentiam ab Attributis, tum hæc inter se distingui objectivè, prolapsum esse in hanc sententiam. Conf. Essentia, ratiohe nostrâ, est radix Attributorum, non Attributa radix Essentiæ; ergo non quicquid formaliter est in Essentia, est formaliter in Attributis. Conf. 2. Inter intellectionem & volitionem in Deo est ratiohe nostrâ quidam ordo prioris & posterioris; ergo non se includunt: antecedens ostenditur sect. 9. num. primo.

SECTIO TERTIA.

Argumenta contententia dari mutuam Attributorum inter se, & cum Essentia inclusionem.

I. **O**BJICES primò: Singula Attributa sunt infinitè perfecta, idque in omni genere entis; ergo omnem in se perfectionem includunt, sicque & se invicem, & essentiam, ac vicissim ab hac includuntur, cum Essentia non minus in omni genere entis sit infinita & perfecta, quam Attributa. Conf. Quodvis Dei Attributum est ens divinum, ergo includit deitatem & Essentiam.

II. Ad argumentum Resp. Unumquodque Attributum realiter quidem esse in omni genere entis infinitum & perfectum, cum omnia inter se, & cum Essentia identificentur: loquendo tamen formaliter, & secundum conceptus inadæquatos, quos præcisè de iis format intellectus imperfectè illa representans, singula Attributa non sunt perfecta in omni genere entis; sed tam Essentia quam Attributa sunt in suo genere illimitata, habentque infinitatem & omnem perfectionem in ea linea possibilem, Essentia in genere Essentiæ, Attributa in genere Attributorum, sicque omnia simul constituunt ens summè infinitum, & in omni entis genere perfectum, Deum.

III. Ad Confirmationem dico, quodvis Dei Attributum esse realiter ens divinum, & Deum, utpote à parte rei cum Deo identificatum. Possunt nihilominus mente à Divinitate, seu Essentiâ præscindendi, & tunc divinitatem in suo conceptu non involvunt, ac proinde sub illaratione solum habent omnem perfectionem possibilem in suo genere, *Iustitia* in genere *Iustitiæ*, *Misericordia* in genere *Misericordiæ*; & sic de cæteris. Adde tamen, quamvis in hoc statu præcisionis non sint eo sensu *Ens divinum*, quòd scilicet Deitatem, seu Essentiam Divinam in se includant, ut jam ostendi, hoc tamen sensu sunt *Ens Divinum*, quòd nimirum ordinentur tanquam intentionales quædam & metaphysicæ proprietates ad ens illud perfectissimum, & in omni genere completum constituendum. Hoc tamen non est vel includere Essentiam, vel in ea includi, sicut nullus Philosophus dicit *animal* includere *rationalè*, licet utrumque ordinetur ad constituendum hominem.

IV. Objicies secundò: Si Essentia Divina, ut hoc modo præcisè concepta, non sit illimitata & infinita in omni genere; ergo est limitata & finita, cum hæc sint contradictoria. Respondetur, Licet quidem Essentia Divina in suo conceptu formali & præcisò non includat Attributa, sicque nec perfectionem formaliter in omni genere entis, non tamen ut sic dici potest vel limitata, vel finita abso-

lutè; hæc enim voces, non præcisionem tantum sonant, sed exclusionem. Sicut, licet *animal* secundum se, & præcisè conceptum, non sit *rationalè*, non tamen etiam ut sic, dici potest *irrationalè*, tunc enim excluderet *rationalè*, nec posset cum eo constituere essentiam hominis. Adde, Essentiam Dei vel secundam suam peculiarem conceptum, esse ratione nostrâ radicem omnium Attributorum, quæ est quædam etiam in omni entis genere infinitas.

Objicies tertio: Natura Divina est, non realiter tantum, sed etiam secundum rationem, omnium quæ cogitari possunt, simplicissima: illa autem natura esset simplicior, quæ & suas in se proprietates formaliter includeret, & in illis includeretur: hæc quippe nullam, etiam secundum rationem, admitteret compositionem. Respondetur, compositionem rationis nullo modo obfarc simplicitati, ut rectè Suarez lib. primo de Deo, cap. 4. num. 8. Vasquez 1. part. disp. 22. cap. 2. & disp. 127. cap. 3. & alii secuti S. Thomam prima parte, quæstione decima-tertiâ, articulo quarto ad tertium, ubi *Deus*, inquit, *est unus re, & plures secundum rationem*.

Adde, nullam esse excogitabilem naturam, quæ in se diversas perfectiones, & variam virtutem continet, qualem in Deo infinitam omnes agnoscunt, quæ hujusmodi compositionem non admittat. Quare, ut in Logica dixi, nullum est prædicatum, compositionis per intellectum planè expers, præter prædicatum *Entis*, quod simul & simplicissimum est, & imperfectissimum, utpote quod nihil in se præter aptitudinem ad existendum involvit. Unde tantum abest ut hujusmodi compositio rationis imperfectionem arguat in Deo, ut maximam arguat perfectionem; denotat enim inesse ei virtutem, re quidem & formaliter unam, eminenter tamen multiplicem, quam proinde intellectus in varias formalitates & prædicata intentionaliter distinguit, eaque sic distincta unit denuò, vel adunat potius, & prout sunt à parte rei unum representat.

Objicies quartò, hinc sequi, dari in Deo accidentia, quod de summo Numine, vel cogitare nefas est. Resp. vel accidentiù nomine intelligi entitates quasdam secundarias, quæ ita Deo infont, ut realiter ab eo distinguantur, & potuerint abesse; & hoc haud dubiè nefas esset vel cogitare de Deo, in quo, quicquid est, necessariò est, nec minus desinere potest esse, quam ipse Deus. Unde malè apud Theologos, imò Catholicos omnes, audit Cajetanus, quòd hujusmodi aliquid vel insinuaverit, actus scilicet Dei liberos ita statuens, quasi in Deo aliquid fuerit ab æterno, quod ab æterno in eo potuerit non esse.

Si verò quis per accidentia intelligat tantum prædicata quædam, solâ intellectûs operatione ab Essentiâ distincta, & ad eam tanquam radicem, ratione nostrâ, consequentia, quamvis re ipsa sint substantia, & realiter cum Deo identificata; nil in hoc video incommodi, ut nimirum hujusmodi accidentia metaphysica in Deo statuuntur: quod etiam advertit P. Arriaga l. p. d. 16. sect. 1. n. 8. Imò hæc communis videtur Theologorum ac Patrum opinio, qui *Omnipotentiam*, *Misericordiam*, *Iustitiam*, & id genus alia in Deo prædicata, vocant *Attributa*, quòd nomen aliquid sonat consequens essentiam, eique jam cõstitutæ intentionaliter adveniens. Huc etiam allussive videntur Patres Sectione præcedente citati numero quinto, dum hæc Attributa in Deo asserunt *Non esse Naturam, sed circa Natu-*

V. *Simplicitas Divina natura non arguit inclusionem Attributorum.*

VI. *Solum prædicatum Entis est compositio per intellectum expers.*

Compositio rationis arguit perfectionem.

VII. *Dicere posse in Deo esse accidentia.*

In Deo quicquid est, necessariò est.

VIII. *Possunt in Deo concedi accidentia Metaphysica.*

ram; & S. Cyrillus Alexandrinus ibidem citatus numero sexto, dum *Attributa illa vocat quasi accidentia*, & modo accidentium de Deo dici & intelligi.

IX. *Quomodo Essentia Dei & attributa faciant unum per se.*

Objicies quintò: Ex Essentia & Attributis fit *Unum per se*, etiam ratione nostrâ; ergo *Attributa sunt de substantia Naturæ, seu Essentia.* Resp. Ad hoc ut *Attributa faciant unum per se* cum Essentia, etiam ratione nostrâ, sufficere quòd concipiuntur ut realiter cum eâ identificata, & ordinata essentialiter ad eam in omni genere entis complendam & perficiendam. P. Arriaga nihilominus hic, *Disputatione decima-sexta sect. I. n. 7.* ait, Si concipiuntur ut distincta ab Essentia, & quid ratione nostrâ eam consequens, non constituere cum eâ sub hoc conceptu unum per se rigorosè.

SECTIO QUARTA.

Aliud argumentum pro inclusione Attributorum in Essentia: ubi etiam satisficit auctoritati Patrum.

I. *Objic: hæc à parte rei identificantur cum Essentia; Ergo & ratione.*

Objicies sextò: *Attributa à parte rei sunt de Essentia; ergo & ratione nostrâ: ratio enim, ut recta sit, conformari debet rebus; ergo illud ratione nostrâ est Essentia quod à parte rei est Essentia: sicut illud ratione nostrâ est aurum, ferrum, &c. quod tale est à parte rei: eum ergo à parte rei attributa omnia sint Essentia, sunt etiam Essentia ratione nostrâ: Cui enim bono illa per intellectum & intentionaliter dividere, quæ realiter identificantur, & prioritatem illic imaginari ubi nulla est?*

II. *Essentia utriusque distincta dicitur à proprietatibus Metaphysicis.*

Sed contrâ: hæc enim obiectio non probat non posse varia in Deo prædicata sigillatim considerari & præscindi, quorum unum in alio formaliter non includatur; quod fieri posse ostendimus totâ Sectione primâ, & sect. secundâ, num. octavo, sed contendit, nullo id sine & utilitate fieri. At sanè si existimasset in hoc nihil esse utilitatis, non toties tamque accuratè Aristoteles, quem hac in parte sequuntur Philosophi, essentiam à proprietatibus Metaphysicis: *rationale*, inquam, in homine, ab *admirativo*, & *visibili* distinctisset. Non etiam tantâ semper curâ, Porphyrii prædicabilia Dialecticæ auditoribus prælegerentur, qui tractatus eò totus tendit ut modum doceat, quo res Physicæ una, in varia prædicata Metaphysicæ dividatur, si id nullo sine aut commodo fieri censeretur.

III. *Clarius res innoteſcit dum per partes Metaphysicas evoluntur.*

Dico itaque, maximam in hoc reperiri utilitatem: dum enim res quæpiam hoc modo evoluitur, & in diversa prædicata, quasi mentali quadam anatomia dividitur, ejus natura & proprietates multo clarius innoteſcunt, subtiliusque penetrantur, & minutissima quæque, ac veluti atomi in eâ contenti, perspicue discernuntur; quod non tam exactè præstatur, dum quis rem eandem per modum tantum unius, & confusiore illo modo considerat.

IV. *Sintne attributa à realiter de Essentia Dei.*

Ad id verò quod in Objectione tangebatur, *Attributa scilicet realiter & à parte rei esse de Essentia Dei: video quidem nonnullos ita loquentes, ut Sotum in 4. Distinctione quadragesima-nonâ, quæstione tertiâ, articulo tertio, conclus. secunda.* Vaquez *Disputatione centesima decima-nonâ, numero undecimo.* Tannerum hic, *Disputatione se-*

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

cundâ quæstione secundâ, dubio quinto, numero quarto, & alios. Sed non loquuntur de Essentia præcisè, & secundum rationem suam Metaphysicam conceptâ, sed latiori modo, prout idem sonat ac entitatem illam totam à parte rei existentem; hæc autem certum est includere per identitatem *Attributa, cum à parte rei nulla sit inter ea actualis distinctio.* Sunt ergo de Essentia Physicâ, non Metaphysicâ.

Essentia nō unquam latè sumitur.

Dices: Essentia Physica & Metaphysica à parte rei non distinguuntur: si ergo sint de Essentia Physicâ, erunt etiam de Essentia Metaphysicâ. Resp. Essentiam Metaphysicam esse Essentiam Physicam, non adequate, & secundum suam latitudinem, sed inadèquate sumptam. Essentia ergo Physica est entitas illa tota, homo exempli gratiâ, secundum omnia quæ dicit, & prout à parte rei existit: Essentia autem hominis Metaphysica, est unum tantum illius prædicatum per intellectum præcisum, quod ut sic conceptum, non adæquat Essentiam Physicam: proprietates enim Metaphysicas, *admirativum scilicet & visibile* (quæ tamen cum Essentia Physicè sumptâ identificantur) non includit magis quàm animal includit rationale. Mutatur ergo in argumento status, & à statu præcisionis proceditur ad statum realem; qui argumentandi modus, ut in summulis dici solet, semper habetur vitiosus. Quando ergo in argumento dicitur, *Essentia Physica & Metaphysica à parte rei non distinguuntur*, negandum est suppositum; nempe, Essentiam Metaphysicam, prout hoc nomine significatur, esse à parte rei: denotat enim essentiam Metaphysicè præcisam, sicut secundum omnes, animal non est à parte rei prout hoc nomine significatur; imò nec homo, sed Petrus, Paulus, Buccphalus, Rhebus, &c.

V. *Essentia Physica, & Metaphysica, quomodo distinguantur.*

Essentia Metaphysica minus latè patet quàm Physica.

Denique obicitur auctoritas Patrum: de quorum tamen mente satis constat ex dictis sect. secundâ, num. 5. 6. & 7. ubi tam apertè tum *Attributa inter se*, tum ab Essentia eos distinctisse vidimus, ut clarius hac in parte loqui omnino non potuerint. Siquando ergo contrarium insinuare videantur, vel Essentiam latè sumunt, prout idem est cum *substantia*, vel loquuntur in sensu identico, explicantes nimirum quid sit Deus, & quid in se à parte rei habeat: id enim declarare, eorum intererat, non autem in quos conceptus & prædicata per imperfectum nostrum intelligendi modum distingui ac dividi intentionaliter possit, hoc namque parum ad eorum intentionem faciebat.

VI. *Exponuntur quedam dicta Patrum circa mutuatam inclusionem Attributorum & Essentia.*

Hoc modo loquitur S. Augustinus libro sexto de Trinitate cap. 4. ab adversariis afferri solitus. *Humano quippe animo, inquit, non hoc est esse quod est fortem esse, aut prudentem, aut justum, aut temperatum. Potest enim esse animus, & nullam istarum habere virtutum. Deo autem hoc est esse, quod est fortem esse, aut justum esse, aut sapientem esse, & siquid de illa simplici multiplicitate, & multiplici simplicitate dixeris, quo substantia eius significetur.* Hæc S. Doctor: quæ nihil contra nostram conclusionem probant, imò pro eâ faciunt potius; dum Dei entitatem vocat *simplicem multiplicitem*, nempe re simplicem, multiplicem ratione, quæ illam in varia prædicata & attributa dividit intentionaliter ac distinguit. Eodem modo intelligendus est S. Augustinus libro de Cognitione veræ vitæ, capite septimo initio, dum dicit: *Dei spiritus est essentia invisibilis, totam vitam, totam sapientiam, totam æternitatem essentialiter possidens; idem ipsa vita, ipsa sapientia, ipsa veritas, ipsa justitia, ipsa æternitas existens.* Vult nimirum Deum hæc non contingenter,

VII. *Explicatio S. Augustini circa inclusionem Attributorum.*

S. Aug. lib. de Cognitione veræ vitæ, To. 9.